

gyermeikfjú lelki tartalmával. De a költői irodalomnak ezeket a régi termékeit le kell fordítani mai nyelvre, mert avult nyelvükön a tanulóra nézve élvezhetetlenek. Ezekről az egyszerű irodalmi alkotásokról fokozatosan kell áttérni az újabb bonyolult, elemző irodalomra, a színművekre és lélektani regényekre, majd az általános és nemes, altruista érzelmeket kifejező lírikusokra. Csak a legfelső osztályokban lehet haszonnal olvasni az értekező műveket, tanulmányokat, az erkölcsi és társadalmi kérdéseket boncolgató moralistákat, filozófusokat, történetírókat, valamint a kritikusokat.

Vita is fűződött a fölolvashoz, melynek az *École des Hautes Études sociales* volt a színhelye. E vita folyamán újra hangoztatta Lanson, hogy az irodalmi műveknek iskolai olvastatása és megbeszélése voltaképen nem irodalmi oktatás, hanem nevelés. Lanson határozott ellenzője a középiskolában űzött mindenféle irodalomtörténeti tanításnak, csupán kedvet akar ébresztetni a tanulóknak az irodalommal való foglalkozásra.

Nem Lanson az első, aki ilyenféle gondolatokkal lép a világ elé. Azonban a haladás barátait mindenesetre lelkesíteni fogja az a tudat, hogy a francia irodalomtörténetnek ez az elsőrangú művelője támogatja őket, a régi csapáson járókat pedig bizonyosan elmékedésre készítetik Lanson fejtegetései. Különösen alapos okunk van a magunkbaszállásra minékünk, kiknek irodalmi oktatása igen sokszor se nem nevelés, még csak nem is irodalomismertetés, hanem irodalomtörténeti magoltatás.

Dr. Nagy József.

★

Amerikai vélemények a német iskolákról. A Carnegie-alapítvány 1909. évi jelentésében érdekes véleménynyilvánításokat olvashatunk azoktól az amerikai tanároktól, akik cseretanárok-ként működtek német középiskolákban. Kiemelik annak az előnyét, hogy a németországi középiskolafajok mindegyikének határozott célja van, míg az amerikai egységes iskola azzal, hogy a tanuló választására bizza a nevelési eszközök között való válogatást, az erők szétforgásolódását hozza létre. Az amerikai fiú a középiskolába lépésekor 2—3 évvel mögötte van német kortársainak. A testgyakorlatok terén az amerikai tanárok mind megfelelőbbnek tartják a német rendszert. Az a körülmény, hogy mindenkorú gyermeket a tornatanítók tökéletesen felszerelt tornatermekben és a szabadban való játékkal természetes és észszerű testi nevelésben részesítik, a német fiúknál olyan testi fejlődést eredményez, amilyen Amerikában a legnagyobb ritkaság. Elismeréssel illetik az amerikaiak a német tanulók erkölcsi viselkedését is. Azt mondják, hogy a hazudozások, apró lopások és csalások

ott sokkal ritkábban fordulnak elő, mint az amerikai nagy iskolákban. Ennek szerintük az az oka, hogy jobb a családi nevelés és hogy a könyveket és iskolaszereket nem közközlésen szerzik be. Ezért azután a tulajdonjogot nagyobb tiszteletben tartják és takarékossgot tanulnak. Itt nincs meg — az amerikaiak véleménye szerint — a pazarlásnak az a szelleme a köz rovására, amelyet nagyon gyakran csak egyetlen lépés választ el a közvagyon kárára történő lopástól. Sokat tulajdonítanak e tekintetben a vallásoktatás befolyásának, amely különösen az idősebb fiúknak alkalmat ad arra, hogy etikai elméleteket megértse- nek. — (Pädagogisches Archiv.)

*

A fizika a nevelés szolgálatában. Az *American Association for the Advancement of Science* legutóbbi közgyűlésének egyik tárgya a fizikai tanításra vonatkozó értekezet volt. Az értekezetben a fizikai és nevelésügyi szakosztály tagjai vettek részt, úgy hogy a specialisták szembekerültek a pädagogusokkal. A specialisták az oktatás főkövetelményeül az ismeretközlést tekintik, míg a pädagogusok szerint az egyetlen cél a tudományos módszer elsajátítása a növendékekkel. Ebből az alapvető nézeteltérésből következik a részletkérdésekben való felfogások különbsége is. Ha ezeket a felfogásokat összegezzük, azt látjuk, hogy eddig a specialisták szempontjai érvényesültek a tanításban: A fogalmak logikai rendben követték egymást, a tanítás elvont fogalmakkal való analitikus gondolkodásra törekedett, mindig a leendő fizikusok szükségleteit szem előtt tartva, stb. Ilyen módon a fizikai tanításnak nem lehetett nevelő hatása, de a tanítás eredménye tudás tekintetében sem volt kielégítő, legalább ezt bizonyítják a college-ek felvételi vizsgálatain szerzett tapasztalatok. Pedig a középiskolai tanítás eddig alig volt más, mint előkészítés erre a felvételi vizsgálatra. Azt mondják a specialisták, a baj ott van, hogy a tanárok nem elég képzettek és az iskolák felszerelése nem elég jó. Azonban a probléma megoldása nem itt keresendő. Hiába tudja a tárgyat a tanár, hiába áll rendelkezésére a legkitünőbb felszerelésű szertár, ha nem tudja mi a feladata, ha csupa fizikusokat akar képezni és nem arra fekteti a súlyt, hogy tanítása a tanulók szükségleteihez és értelmi fejlettségéhez alkalmazkodjék. Amellett az amerikai viszonyok olyanok, hogy a legtöbb esetben nem is várhatunk a tanártól magas szakképzettséget, mert 3—4 tárgyat kell tanítania, nemcsak egyet.

Tekintetbe véve még azt a körülményt is, hogy a középiskolai tanulóknak alig ötödrésze megy collegebe, teljesen indokolatlan, hogy a középiskolai fizika-tanítás a college szempontjaihoz igazodjék és